

Bilaga 1

Utfärdat 2025-03-07

Diarienummer GSF-2025-00681

Handläggare:

Fredrik Johansson

E-post:

fredrik.4.johansson@grundskola.goteborg.se

Yttrande till Förvaltningsrätten i Göteborg i mål nr 1891-25

Bakgrund

Grundskolenämnden beslutade den 4 februari 2025 om förändrad kapacitet på Björsaredsskolan F-3 och Guldhedsskolan F-9 för läsåret 2025/2026 (§ 9) på följande sätt:

- Grundskolenämnden fastställer kapaciteten i förskoleklass på Björsaredsskolan F-3 till noll (0) för läsåret 2025/2026. Ansvarig utbildningschef får mandat att, vid behov, besluta om utökad kapacitet utifrån de lokalförutsättningar som beskrivs i tjänsteutlåtande daterat 2025-01-23.
- Grundskolenämnden fastställer kapaciteten i förskoleklass på Guldhedsskolan F-9 till noll (0) för läsåret 2025/2026.

Beslutet om kapacitetsförändring vid aktuella skolenheter har överklagats till Förvaltningsrätten i Göteborg som hanterar målet inom ramen för en laglighetsprövning enligt 13 kap. kommunallagen (2017:725). Förvaltningsrätten har nu förelagt Grundskolenämnden i Göteborgs Stad att yttra sig i målet. Yttrande ska vara förvaltningsrätten tillhanda senast den 18 mars 2025.

Klagandena yrkar att beslutet om förändrad kapacitet på Björsaredsskolan F-3 och Guldhedsskolan F-9 upphävs, att en ny barnkonsekvensanalys genomförs, där barnens bästa vägs in på ett transparent sätt, och att en öppen dialog hålls med vårdnadshavare och elever innan beslut fattas.

Klagandena menar att det överklagade beslutet strider mot 1 kap. 10 § skollagen (2010:800), artiklarna 3, 5, 12, 19 och 28 i barnkonventionen och Göteborgs Stads regler för skolplacering i förskoleklass, grundskola och anpassad grundskola. Vidare anser klagandena att beslutet är felaktigt då beslutet togs innan ansökningsperioden för skolvalet var avslutad. Klagandena anser också att det tjänsteutlåtande som låg till grund för beslutet bygger på felaktig information om kapacitet och att grundskolenämnden inte beaktat forskning samt hur välfungerande de aktuella skolenheterna är.

Grundskolenämndens inställning

Grundskolenämnden anser att överklagandena bör avslås.

Grunder för grundskolenämndens inställning

Inledande anmärkningar

Målet handläggs hos domstolen inom ramen för laglighetsprövning enligt 13 kap. kommunallagen. Det innebär att domstolen har att pröva det överklagade beslutets laglighet och inte dess lämplighet. Mot denna bakgrund menar grundskolenämnden att domstolen bör lämna till exempel vad klagandena anför om forskningsläget, paviljonger och elevers måloppfyllelse utan avseende vid sin prövning. I vissa delar har nämnden dock bedömt att det finns anledning att bemöta vad klagandena anför. Dessa utvecklas under respektive avsnitt nedan.

Frågan om att beslutet strider mot 1 kap. 10 § skollagen samt artikel 3 och 12 i barnkonventionen

Klagandena har anfört att beslutet är fattat i strid med 1 kap. 10 § skollagen och artiklarna 3 och 12 i barnkonventionen.

Den aktuella bestämmelsen i skollagen utgår ifrån nämnda artiklar i barnkonventionen. Paragrafen anger bland annat att barnets bästa ska vara utgångspunkten i all utbildning och annan verksamhet enligt lagen, samt att barnets inställning så långt det är möjligt ska kartläggas och tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.

Ett beslut kan innebära såväl negativa som positiva konsekvenser för ett barn. Ett beslut som rör flera barn eller barn i allmänhet kan vara positivt för några barn men negativt för andra. Barnkonventionen ställer inte krav på en formell process för att fastställa barnets bästa (se Kammarrätten i Stockholms avgörande den 7 april 2022, mål nr 5626-21).

Inför beslutet om kapacitetsförändringar i förskoleklass vid Björsaredsskolan och Guldhedsskolan har en bedömning av barnens bästa gjorts. Av grundskoleförvaltningens tjänstutlåtande den 23 januari 2025 under rubriken ”Bedömning av barnets bästa” och rubrikerna ”Föreslagen förändring” redovisas både positiva och negativa aspekter för barnen och eleverna vid beslutad kapacitetsförändring. Barnkonsekvensanalyser har genomförts avseende båda skolenheter. Detta har utgjort del av underlaget inför beslutsfattandet. Barnen är således synliggjorda och deras situation är bedömd.

Det är, trots att vissa barn och elever kan uppleva negativa konsekvenser av beslutet, nämndens uppfattning att barnens bästa har beaktats i aktuellt fall. Nämnden menar därför att den har gjort en sådan bedömning av barnets bästa som åligger den inom ramen för 1 kap. 10 § skollagen och artikel 3 i barnkonventionen. Det saknas därför skäl att upphäva beslutet på denna grund.

Inför beslutet har rektor och skolledning för utbildningsområdena deltagit i processen och haft möjlighet att lyfta barnens och elevernas perspektiv. Grundskoleförvaltningen har haft kontakter med vårdnadshavare via telefon, mejl och informationsbrev under processens gång. Det är grundskolenämndens uppfattning att nämnden på detta sätt har gjort vad som ålegat den enligt 1 kap. 10 § skollagen och artikel 12 i barnkonventionen – särskilt med beaktande av att beslutet huvudsakligen berör en begränsad men okänd krets barn som vid beslutstillfället inte hade en skolplacering. När det gäller klagandenas invändning att beslutet strider mot nämnda bestämmelser är det nämndens uppfattning att beslutet inte strider mot dessa på ett sådant sätt att beslutet ska upphävas.

Frågan om beslutet strider mot artikel 5, 19 och 28 i barnkonventionen

Till stöd för att beslutet är olagligt har klagandena bland annat anfört att möjlighet till dialog saknats, att beslutet innebär längre resväg och ökad otrygghet för barnen.

Grundskolenämnden anser inte att beslutet strider mot artikel 5 (föräldrarnas ledning), artikel 19 (skydd mot våld och övergrepp) eller artikel 28 (rätt till utbildning) i barnkonventionen och det har inte heller framkommit något i överklagandena som tyder på att beslutet skulle strida mot nämnda artiklar i barnkonventionen. Det saknas därför skäl att upphäva beslutet på någon av dessa grunder.

Frågan om att beslutet strider mot Göteborgs Stads regler för skolplacering

Till stöd för att beslutet är olagligt har klagandena vidare anfört att beslutet strider mot Göteborgs Stads regler för skolplacering.

Göteborgs Stads regler för skolplacering är inte att likställa med lag eller annan författning. Invändningen om att beslutet inte är i linje med reglerna för skolplacering bör därmed redan av denna anledning lämnas utan avseende.

Det är härutöver upp till kommunen själv att välja, inom vissa gränser, vilka kriterier som ska gälla vid skolplacering utifrån närhetsprincipen, så som den kommer till uttryck i skollagen (se HFD 2015 ref. 50). Av Göteborgs Stads regler för skolplacering framgår att definitionen av närhetsprincipen varierar beroende på årskurs. Det kan dock förekomma situationer där avsteg kan komma att behöva göras om det annars medför organisatoriska och ekonomiska svårigheter för kommunen. Sådana avsteg innebär dock att kommunen vid denna prövning beaktar och tar hänsyn till att varje elev får en rimlig skolplacering samtidigt som det sammantaget bedöms vad som är bäst för samtliga elever.

Om det inte finns en skola inom angivet avstånd försäkras eleven plats på den närmsta skolan. Om vårdnadshavare inte önskat och fått en skolplacering vid annan skola kommer barnen få en skolplacering utifrån närhetsprincipen eller den närmaste skolan. Invändningen om att beslutet har fattats i strid med Göteborgs Stads regler för skolplacering innebär således inte att beslutet ska upphävas.

Frågan om att beslutet är felaktigt då beslutet togs innan ansökningsperioden för skolvalet var avslutad

Klagandena har anfört att det överklagade beslutet är felaktigt då beslutet om kapacitetsförändring vid de aktuella skolenheterna togs mitt i ett pågående skolval. Mot detta kan följande anföras.

Göteborgs Stad är skyldig att anordna utbildning i förskoleklass för alla barn i kommunen som har rätt att gå i förskoleklass och som inte fullgör sin skolgång på annat sätt (9 kap. 12 § skollagen). Det finns allmänt hållna regler om hur kommunen ska anordna sin skolverksamhet (se exempelvis 10 kap. 24, 29 §§ skollagen). Den kommunala självstyrelsen medför att en kommun har en betydande frihet att själv bestämma hur den kommunala verksamheten ska organiseras och administreras. Det saknas stöd i lag eller författning att en kommun eller skolhuvudman skulle vara förhindrad att besluta om förändringar av skolorganisationen på sådant sätt som skett i aktuellt fall.

Grundskoleförvaltningens rutin är att kapacitet fastställs i december året innan det nya läsåret startar. I aktuellt ärende har det funnits osäkerheter som gjort att bedömningarna tagit extra lång tid men grundskolenämnden har bedömt att det är viktigt att beslut fattas skyndsamt, både för att möjliggöra för elever och vårdnadshavare att önska andra skolor

och för att skolorna i så god tid som möjligt ska kunna planera sin organisation. Inga barn har hunnit erhålla en skolplacering i förskoleklass vid aktuella skolenheter innan beslutet togs. Invändningen om att beslutet är felaktigt eftersom det fattats under skolvalsperioden innebär således inte att beslutet ska upphävas.

Sammanfattande bedömning

Grundskolenämnden anser sammanfattningsvis att det som klagandena anför inte innebär att beslutet om förändrad kapacitet i förskoleklass på Björsaredsskolan F-3 och Guldhedsskolan F-9 för läsåret 2025/2026 bör upphävas. Grundskolenämndens uppfattning är därför att överklagandena ska avslås.